

MAASEUDUN TULEVAISUUS

MARKKU VUORIKARI

Ojitus kuntoon huolella suunnitellen **Mikko Ortamala** (kesk.) selvitti torstaina, miten peruskuivatus toimii kärkekäläläisten **Tuomas** (vas.) ja **Pekka Niinistön** peltolohkolla. Eloperäisellä maalla uusintaojitukseen on tarvetta. **Sivu 10**

Tilan vesitalousongelmat kuriin

Kuivatarvekartoitus auttaa viljelijää hahmottamaan peltojen vesitalouden ongelmat ja hoitamaan rahoituksen kuntoon niiden korjaamiseksi.

KÄRKÖLÄ (MT)

Suomessa peltojen peruskuivatuksessa korjausvelka on valtakunnan tasolla paisunut jo 30–40 vuoteen, kertoo Etelä-Suomen Salaojakeskuksen toiminnanjohtaja **Janne Pulkka**.

Engelmia on paitsi salaojituksessa myös valtaojissa, joissa olisi paljon välittömän perkausten tarvetta.

Viimeistään kulunut kasvukausi kerrytti vettä lammikoiksi lukemattomilla pelloilla eikä vesitalouden ongelmilta ei enää voi välttää silmiään.

Kun tilat ovat vuosi vuodelta suurempia, moni viljelijä on jo sormi suussa valtavan työn edessä – puhumattakaan kustannuksista, joita korjausvelan purku väistämättä aiheuttaa.

Jo se, mikä on korjausten tärkeysjärjestys, voi olla viljelijälle itselleen hankala ratkaistava. Salaojasuunnittelijoiden kautta saa tämän ongelman ratkaisemiseksi palvelua, jossa tilan vesitalouden ongelmat kartoitetaan ja laitetaan tärkeysjärjestykseen.

Tarkastelussa koko tilan vesienhallinta

Asiantuntijan laatimassa kuivatarvekartoituksessa katsotaan vesienhallintaa koko tilan tasolla, Pulkka kertoo.

”Eri kunnostuskohteet pannaan tärkeysjärjestykseen, ar-

vioidaan parhaat keinot niiden toteutukseen ja laaditaan alustava kustannusarvio kullekin kohteelle.”

Samassa yhteydessä voidaan miettiä myös uusia keinoja esimerkiksi ravinteiden pidättämiseen ja ympäristön tilan kohentamiseen. Sellaisia voivat olla vaikkapa kosteikat, laskeutusaltaat ja padot.

Lisäksi voidaan käydä läpi vesienhallinta tilakeskuksessa: mihin joutuvat esimerkiksi pesuvedet koneita puhdistettaessa?

Kuivatarvekartoituksen lopputulos on Pulkan mukaan taulukkomuotoon koottu lista toimenpiteistä, niiden aikatauluista ja kustannuksista sekä liitekartat, joissa toimenpiteiden kohdat on alustavasti esitetty.

”Kun toimenpiteiden tärkeysjärjestys ja kustannusarviot ovat tiedossa, viljelijä pystyy hoitamaan niiden rahoituksen ja toteutuksen pitkäjänteisesti”, Pulkka muistuttaa.

JUHANI REKU

MARKKU VUORIKARI

Pekka Niinistö (edessä), Mikko Ortamala ja Tuomas Niinistö pohtivat, riittäköö hiljattain avattu piirioja kuivattamaan eloperäisen lohkon. ”Pellon pintaan nähden vedenpinta on liian korkealla eikä kuivavara ole riittävä”, Ortamala toteaa.

Ali-Mattilan tilalle uusintaojitusta ja laskeutusallas

KÄRKÖLÄ (MT)

Kärköläläisen Ali-Mattilan tilan tuleva isäntä **Tuomas Niinistö** levittää pirtin pöydälle kartan tilan 26,1-hehtaarisesta lohkoista. Harjunen-niminen lohko on vuosien mittaan yhdistetty useasta pienemmästä peruslohkosta.

Niinistö piirtää sormellaan karttaan linjan lohkon poikki ja havainnollistaa, miten rinne-lohkon maalaaji vaihtuu yläosan tiukasta savesta alaosan eloperäiseen liejuun, joka on sata vuotta sitten kuivatetun järven pohjaa.

Eloperäisellä osalla maan pinta on painunut 1950-luvulla tehdyn salaojituksen jälkeen

useilla kymmenillä senteillä, ja raja-alueella ongelmat vielä korostuvat, Niinistö kertoo.

”Lohkolla on pantu oja kuntoon, mutta se ei riitä, kun salaojitus ei olekaan kunnossa”, hänen isänsä ja tilan nykyinen isäntä **Pekka Niinistö** toteaa.

Niinistöt ovat kutsuneet Etelä-Suomen salaojakeskuksen toiminnanjohtajan **Janne Pulkkan** ja suunnittelijan **Mikko Ortamalan** tekemään tilakohtaista kuivatarvekartoitusta. Siinä käydään läpi, miten kyseisen lohkon sekä muiden ongelmallisten lohkojen vesitaloutta voitaisiin lähivuosien aikana järjestelmällisesti parantaa.

Eloperäisellä osalla maa pahasti painunut

Kuivatarvekartoituksen teko on aloitettu jo Etelä-Suomen Salaojakeskuksen toimistossa. Ortamala ja Pulkka ovat hakeneet esille vanhat salaojakartat ja verranneet niitä peruskarttoihin ja ilmapäiviin.

Pirtin pöydän ääressä lähtöasetelmia käydään ripeästi läpi. Sen jälkeen vuorossa on tärkein osuus: lohkoihin tutustuminen maastossa. Sitä varten Niinistöt ovat hakeneet esiin useita ongelmakohtia tilan omalla kaivinkoneella.

Eniten monttuja on lohkon eloperäisellä osalla, mutta en-

sin kurkistetaan kaivantoon savimaalla. Siitä nähdään, että salaojitus on tehty 1950-luvulla hyvin. Pulkka kehuu runsasta sorastusta, jonka ansiosta ojituksella on käyttöikä vielä edessäkin.

Eloperäisellä osalla maan painuminen näky selvästi. Tiiliputki on osunut kaivurin kaahaan jo 40 sentin syvyydessä.

Pulkkan mukaan vaihtoehtoja ei ole; uusintaojitus on välttämätön. Se pitää tehdä vanhan ojituksen vastaisesti niin, että uudet ojat katkovat vanhat salaojat.

”Jos uudet ojat tehtäisiin vanhojen väliin, pellolla olisi

kaistoja, joissa hyvin toimiva ja huonosti toimiva ojitus vuorottelisivat. Kun uudet ojat katkovat vanhat, ojitus toimii koko loholla kunnolla”, Pulkka selittää.

Isännät innostuvat laskeutusaltaasta

Kartoitus saa koko porukkaa miellyttävän käänteen, kun saavutaan lohkon alareunaan. Puheeksi tulee laskeutusallas, jonka voisi rakentaa osaksi kuivatetun järven halkovaa valtaojaa.

”Jos altaan rakentaminen olisi osa valtaojaverkoston kunnostusta, siihen olisi mahdollis-

ta saada ulkopuolista avustusta miltei rakennuskustannusten verran”, Pulkka kertoo.

Lisäksi hän vinkkaa, että altaan kaivusta kertyvä ruokamulta kannattaisi siirtää pellolle painumien täytteeksi. Se saa Ala-Mattilan isännät innostumaan entisestään.

Kun peltokierros on tehty, miehet palaavat sisään kokoomaan käynnin antia.

Tulevan talven aikana Ortamala ja Pulkka valmistelevat kokonaisvaltaisen suunnitelman, miten tilan peltojen vesitaloutta ryhdytään hoitamaan kuntoon.

JUHANI REKU